Ч. 205. Львів, середа дня 12. (25.) вересня 1907. Річник XI.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Варвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Дембровского (Хоружчини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише на попереднє застереженє.— Рекламациї неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цінї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

И познака звороту?

(+) Про віча посольскі, котрі тепер декуди відбувають ся, появляють ся справозданя окрім краєвих часописий деколи лише у віденьскій N fr. Presse. Тимчасом про посольске віче д-ра Костя Левицкого в Сулятичах (жидачівского пов.) подала дивним способом справозданє віденьска Reichspost, орґан кн. Ліхтенштайна і християньских суспільників з наголовком: Із східної Галичини. »Незвичайно рухливий посол др. Кость Левицкий, пише дописуватель Reichspost, вибраний в другім виборі 66-го виборчого округа галицкого 15.900 голосами, устроює тепер цілий ряд віч посольских. Дня 9-го вересня відбуло ся таке віче в Сулятичах. Русини явили ся вельми численно (але не подано, що було там 20 або 30.000, як »Діло« писало про віча Старуха, д-ра Колесси і ин. — Ред. Русл.). Але також німецкі кольоністи приняли запросини, щоби прислухати ся виводам парляментариста. Др. Левицкий не міг вправді повеличати ся многими визначними триюмфами свого сторонництва. Але за те хвалив невсипучу діяльність християньско-социяльного сторонництва, єї память про робітничі верстви і з особливим признанєм висловив ся про внесенє д-ра Люеґера о 100 міліонах. (А щож на те редактори »Діла«, котрі так згірдно висловлюють ся про »клерикалізм« християньских суспільників а внесенє д-ра Люеґера назвали хлополапством?! — Ред. Русл.).

На основі сего справозданя, пише дальше дописуватель Reichspost, розвела ся оживлена розправа. В сїй розправі висловлено на адресу д-ра Левицкого два бажаня: Посол повинен подбати, щоби християньске населенє ліпше хоронено перед висиском жидів (але що на се знов скажуть Ґаблер, Малер et comp.? — Ред. Русл.), а передовсїм про те, щоби управа державних лїсів не продавала по справдї сьмішно низких цїнах цїлих вирубів жидам (от знов нова закавика! — Ред. Русл.) і тим способом не запевняла їм величезних зисків. Дальше повинен посол подбати про заведенє в усїх школах східної Галичини обовязкової науки німецкого язика, щоби Русини виїзжаючи з конечности в далекий сьвіт, могли порозуміти ся. Як бачимо, рускі селяни є незлими полїтиками і практиками, кінчить дописуватель Reichspost.

Перед виборами в Ruthenische Korrespondenz заявляв б. посол Яворский, а на виборчих вічах др. Днїстряньский, що рускі посли війдуть в союз з вольнодумними Німцями в державній радї. Показало ся опісля, що се було Rechnung ohne den Wirt, що передовсїм тих вольнодумних Німців не так то багато війшло до державної ради, тай ті війшли в союз з християньскими суспільниками й иншими сторонництвами парляментарної більшости (або як »Діло« висловлює ся — калабанї!) Перегодом переконали ся однак рускі посли, що руский клюб зізольований, як се признав і в »Дїлї« п. Будзиновский, ба що й социял-демократи не схотять для руских послів бути помічниками обструкциї. Зрозуміли отже мабуть, що не маючи союзників, не належачи до парляментарної більшости, не вспіють нічого осягнути, а їх домаганя остануть ся яко списані на папері pia desideria. Отсей виступ д-ра Костя Левицкого можна вважати познакою звороту, котрий мав би руских послів зблизити до християньских суспільників. Одначе християньскі суспільники також оглядають ся на се, якого рода сей союзник і згадана Reishspost до поданої в горі дописи про сулятицке віче додає від себе ось яку знаменну замітку:

»Русини повинні собі затямити, що оден з їх послів, др. Трильовский був головним актором на конґресї вольнодумців в Празї, на котрім грали на першій скрипцї жиди (др. Офнер і ин.) В ухваленій там резолюциї осуджено кождий рух відпорний проти переваги жидів«. Миж від себе додамо, що там так різко виступали бесїдники проти христ. Церкви, що комісар проти одного бесїдника вніс жалобу до державної прокураториї. І др. Трильовский заявляв ся за всїма протицерковними змаганями і резолюциями, а вжеж христ. суспільники не будуть лучити ся з противниками Церкви і христ. віри.

Памяти Івана Карповича Тобилевича.

(Конець.)

На скільки твори Карпенка-Карого популярні, можна судити по тому, що саму тільки »Суєту« трупа Саксаганьского за два роки виставила 140 раз і кожного разу мала дуже добрі збори. Іван Карпович найбільше брав сюжетів для своїх творів з житя сучасного. В своїй души, як в чудовому музикальному інструментї, він знаходив відгуки на самі ріжноманїтні людскі почутя; своїм добрим, ясним розумом він помічав всї видатнїщі прояви сучасного житя і давав їм у своїх творах свою власну иноді дуже остроумну і завсе яскраву оцїнку. Шахрайство сільских глитаїв та дрібного волосного начальства, протест проти нього сильнїщих натур, селяньске бідованє, погоня за землею, артільний рух, захопленє переселенєм, змаганя вибитись з мужика на пана — ось головні теми Карпенкових творів. За останні роки він дав декілька пієс, що торкають ся житя акторів та інтелїґенциї (»Хазяїн«, »Суєта«, »Житейске море«). Можна закинути Карпенкови-Карому в субєктивности розуміня деяких подій і явищ, та виводів, які робить з них автор, але не можна не згодитись з тим, що кожна пієса Карпенка-Карого одмічена печатю справжнього таланта. Головна ідея автора завсе ясна й зрозуміла, хід пієси улаштовано добре, інтриґа розвиваєть ся натурально й інтересно, до всього живого в самій пієсї, як дрібні самоцьвітні камінчики на дорогому уборі, розсипано безліч яскравих, мов вихвачених з самого житя, повних блискучого українського гумору, сценок.

Написавши до двох десятків пієс, Карпенко-Карий зробив таку велику вкладку в українську драматичну лїтературу, що його по заслузї можна назвати творцем справжньої реальної українскої драми.

Але крім слави найвидатнїйшого українского драматурґа, Карпенко-Карий був дуже добрий відомий українському громадяньству і як талановитий артист. Розпочавши свою службу на сценї в трупі Старицкого, він після розпаду її і аж до останнїх років грав разом з Саксаганьским.

Карпенко-Карий утворив на українській сценї цїлу низку таких суцїльних, блискучих образів, які і після його смерти ще довго служити муть зразком для гри українських артистів молодшого віку.

Сумна звістка про смерть Івана Карповича, як ми уже казали, дуже вразить всїх, кому довело ся щось про його знати або чути.

Умер він в той саме час, коли Україна почала прокидати ся до нового житя,

Руске парцеляцийне товариство „Земля“.

(△) В останних часах наслідком мало- або безземельности наших селян проявило ся між ними вельми живе змаганє, щоби набувати землю з нагоди парцеляциї більшої посілости. Сею для наших хліборобів незвичайно важною і досяглою справою занимали ся вправді у нас деякі одиниці або навіть в части Краєвий Союз кредитовий, одначе справу ведено доривочно, без добре наперед обдуманого пляну, без певної орґанізациї. Тим то радо витаємо нове товариство, на котрого чолї станули др. Евг. Олесницкий, В. Нагірний і проф. Залозецкий і бажаємо єму на тім полї як найкрасших успіхів. Одначе се буде лише тоді можливе, коли наші родимцї будуть щиро пособляти новому товариству і громадною та ревною участию допоможуть до єго широкого розвитку і розросту. Понизше подаємо відозву тимчасового комітету, з котрої наші читачі можуть впевнити ся про цїли сего товариства.

Відозва.

В послїдних кільканацятьох роках повстало у нас в Галичинї сто кількадесять інституций руских, котрі завдяки зрозуміню річи нашої суспільности і усильній працї одиниць, розвивають ся дуже хорошо. Клич, кинений між народ: »свій до свого« так приняв ся і сильно закорінив ся, що нинї з гордостию глядїти можемо на сї твердинї поступу. Радісний се для нас момент, тим більше, що викликаний він не штучно, але єсть неумолимою конечностию нашого економічного житя.

Нинї знова дїлимо ся з Вами, Родимцї, новою вісткою. Сими днями засновало ся у Львові перше руске парцеляцийне товариство »Земля«, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою у Львові і вписане до заробково-господарских стоваришень рішенєм ц. к. суду краєвого яко торговельного у Львові з дня 27. серпня 1907 ч. ар. 977. стов. III. 172.

Товариство »Земля« поставило собі за цїль переводити дїланя, стоячі в звязи або входячі в обєм парцеляциї, а іменно: вказувати своїм членам відповідні ґрунти до купна, старати ся о купцїв парцеляцийних, посередничити в інтересах парцеляцийних між купуючими та продаючими, удїлювати своїм членам технїчної і правної помочи, удїлювати кредиту на купно землї, купувати маєтки земскі на річ товариства а опісля продавати їх в дорозї парцеляциї між своїх членів і т. д. одним словом сполучити економічні сили своїх членів для їх добробиту. Товариство »Земля« має також застережене статутом право засновувати парцеляцийні спілки для поодиноких маєтків, тому нікого відстрашувати не повинен високий удїл 500 корон для членів, бо тим одним членом з одним удїлом може бути така спілка парцеляцийна, що складає ся навіть із кілька соток членів.

Крім нормального піднесеня цїни землї, викликаної лїпшою управою рілї, а через се і побільшеня зиску з неї, дуже богато до піднесеня цїни ґрунтів причинив ся також великий попит наших селян за землею. Наші селяни зрозуміли вже, чим для них єсть земля, тому старають ся всїма силами як найбільше єї роздобути. Однак в своїх намірах чустрічають вони не одну важну перешкоду. Всїлякі спекулянти дїлаючи чи то поодиноко чи то сполучивши ся в спілки, жадають при парцеляциї маєтків такої цїни, яка не відповідає зискови із тої землї. А дїлають вони се тому, бо бачуть, як наш селянин єсть привязаний до своєї рідної землї, як відчуває він велику потребу здобутя землї, котра єсть його кормителькою. Бо роздобувши собі кусень землї, стає він тоді самостійним горожанином, сотворює собі цїль житя, має до чого пригорнути ся, має де голову склонити і забезпечує собі і своїй родинї будучність.

Ми вже від давна бачили борбу нашого селянина о ту землю, з якою жаждою старав ся він єї роздобути, як пильно складав він кождий сотик, щоби міг хотяй кавалочок землї собі докупити — однак скорше не могли ми поспішити єму з помочию, бо самі слабі не малисьмо на тільки сили, щоби сьміло ставити чоло всяким перепонам. Нинї скупивши свої сили, стаємо сьміло і охотно до працї, яка нас жде, з повною надією на красні успіхи. Складаємо свої тяжко запрацьовані ощадности, щоби подати материяльну поміч нашому селянинови в купнї так для него як не менше і для нас дорогої землї. Щоби однак поміч та була видатнїйша і скорша, відкликуємо ся до всеї нашої суспільности о материяльне і моральне підпертє в наших намірах і змаганях через вступленє в члени або льокациї своїх капіталів в новім товаристві »Земля«. Відклик наш до суспільности не повинен зістати без відгомону і успіху. Нехай нїхто не заслонює ся браком гроша, бо для таких цїлий, які має товариство »Земля«, гріш найти ся повинен і найти ся мусить, тим більше, що після обчиснень одного із наших економістів, находить ся більше як 37 мілїонів корон руского гроша в неруских інституциях. Крім того всї фінансові інституциї рускі крім плаченя дивіденди дають радо і то рік річно на всїлякі добродїйні цїли рускі. Вправдї не в такій сумі, на яку сї рускі товариства добродїйні (як бурси, приватні школи рускі, захоронки, приюти, бурси ремісничі) вповнї заслугують і постійної помочи конче потребують, але се вже не вина інституций руских. Бо коли тілько мілїонів руского гроша находить ся в неруских товариствах, то сама руска інституция задля браку капіталу не може так розвинути ся і скріпити ся, щоби повною жменею дати могла на не одну руску добродїйну цїль.

Чим однак оправдати дасть ся поступованє тих одиниць, що гріш свій містять в неруских щадничих складницях? Чи може браком довіря до своєї питомої інституциї? Чи не переконали ся єще о хосенности своїх кредитових, промислових та господарских інституций, де цїлою струєю пливе житє економічне, де сотки своїх затрудняє ся людий? Всї рускі інституциї совісно вивязують ся із своєї задачі і хотяй поволи, однак постепенно і на такій трівкій основі розвивають ся, що будучність їх запевнена. Рускі інституциї фінансові в наслїдок інтензивнїйшої працї одиниць та дешевшої адмінїстрациї можуть платити вкладчикам висший майже 2% від неруских інституций. Отже вкладчики поносять шкоду 740.000 корон річно титулом процентів від капіталу 37 мілїонів корон, уміщеного в неруских інституциях.

Тож тепер, коли гурток сьвідомих своєї задачі людий поставив собі за цїль положити конець деморалїзуючій спекуляциї землею, коли бажанєм їх єсть піднести селяньство під зглядом економічним, даючи йому землю і вказуючи як має на нїй з пожитком для себе ґаздувати, обовязком кождого сьвідомого Русина єсть, підперти змаганя людий, сполучивших ся в товариство »Земля«. Зробимо се однак тоді, коли не тілько самі приступимо в члени сего товариства, але постараємо ся, щоби на перші загальні збори тов. »Земля« які відбудуть ся вже в середу дня 25. вересня с. р. о год. 4. по полудни в сали „Рускої Бесїди“ у Львові, Ринок ч. 10., зійшли ся ми, Родимцї, як найчисленнїйше і тим дали наглядний доказ нашого заінтересованя тим так хосенним товариством. Хто з Вп. Родимцїв хотїв би брати участь в тих перших загальних зборах, зволить ласкаво зараз підписати заяву, котру товариство „Земля“ враз з статутом і вичерпуючими поясненями на заданє кождому відворотною почтою висилає.

Товариство „Земля“ містить ся на разї в домі „Народної Гостинницї“ при вул. Косцюшка ч. 1. у Львові, куда всякі письма посилати належить.

У Львові дня 18. вересня 1907.

Комітет основателїв тов. „Земля“:

Др. Евг. Олесницкий, Василь Нагірний, Роман Залозецкий.

коли зявило ся в нашому громадяньстві стільки нових, цїкавих подій, течій і напрямків. Смерть захопила Карпенка-Карого в повному розцьвітї його творчих сил, йому бажало ся прожити ще хоч стільки, щоб мати змогу відгукнути ся на сучасні події і, ми певні, що він дав би ще не одну інтересну пієсу з сучасного житя. Та не судило ся...

Відчуваючи весь біль од втрати, що понесла українська лїтература і сцена в особі помершого Івана Карповича, скажемо над його сьвіжою могилою старим українським звичаєм: »Земля тобі пером, славний наш земляче!« Память про тебе не вмре на Вкраїнї.

Будеш батьку панувати
Поки живуть люде,
Поки сонце з неба сяє
Тебе не забудуть.

Новинки

— **Календар**. В середу: руско-кат.: Автонома; римо-кат.: Клеофи. — В четвер: руско кат.: Корнилія сотн.; римо-кат.: Кипріяна.

— **Вісти з Америки**. Преосьв. Еп. о. Ортиньский оповістив в амер. »Свободі« отсе розпорядженє: До відомости всім всеч. гр.-кат. сьвященикам в Сполучених Державах північної Америки. В цїли упорядкованя греко-католицкої Церкви в Америцї, взиваємо цїле Всч. Духовеньство, щоби не важило ся без Нашої відомости зміняти посад душпастирских під загрозою утрати всяких прав до завідуваня якою небудь парохією Дано в South Fork, Pa. 6. септембра 1907. † *Сотер*, Епископ.

Преосьв. Еп. Ортиньский поселив ся в South Fork, Pa. Адреса: Rt. Rev. S. S. Ortyński, Greek Cath. Bishop, Box 543, South Fork, Pa.

— **„Академічну Громаду“ у Львові розвязало** намісництво за переступленє кр. га діланя, означеного статутом. В дотичнім рескриптї зазначено, що товариство займало ся виборчою аґітациєю і університетскими розрухами та приймало в свої члени не академиків. Академічна молодїж має з початком сего шк. року заложити нове тов-о з тою самою назвою. Першу »Академічну Громаду« у Львові заложено в 1896 р. по розвязаню »Ватри« і »Акад Брацтва«. По памятній сецесиї з львівского університету розвязано добровільно тов-о на зборах в „Нар Домі“, щоби по роцї назад основати нову »Академічну Громаду«, яка дожила аж до сего року.

— **Кацапщина по селах**. З провінциї пишуть нам: Пропускаючи назви осіб і місцевостий начеркну подію закацапщеня села П. яко причинок до вияснення, звідки взяло ся 150.000 голосів, що упали на кацапских кандидатів при останних виборах: В місті Н. мешкали два кандидати на послів: народний і кацапский. Перший з них думав кілька місяців, де би єму кандидувати і вкінци зголосив свою кандидатуру в иншім окрузї. Другий тимчасом розпустив по селах ватагу платних аґітаторів і хитрощами здеправував навіть досить сьвідомі села. Про одно з таких сіл буду розказувати: Парохом там є щирий Українець, народний робітник, яких мало, орґанізатор і душа кількох народних товариств. На нещастє має жінку московских „убіжденій“ з кацапского роду і двох дорослих синів-москаликів. Просимо представити собі становище сьвященика, котрому вислані з міста аґенти зворохобили парохіян, доси мирних і сьвідомих великих заслуг свого пароха для громади. Просимо представити собі, як єго значінє в громадї підкопує єго власна жінка і дїти, коли всї троє в єго неприсутности в читальнї виговорюють на мужа і батька та на Україну. Наслїдок був такий, що коли давнїйше громада голосувала як оден муж по волї свого пароха, то при послїдних виборах оден голос — пароха — упав в тім селї на народного а всї инші на кацапского кандидата. Тодї парох взяв ся на штуку і заповів велику забаву з музикою для читальників і запросив народні товариства з сусїдних сіл. На нарадї з виділовими місцевої читальнї они корячись волї свого пароха-добродїя заявляють, що ради спокою, будуть навіть співати народні піснї, лише на місце слова „Україна“ „український“ поставлять слова »Галичина«, »галицкий«. Прийшов день фестину. З сусїдства прибула сила народу. З міста навезено ріжних брошур з патриотичними піснями, приїхала музика, були забави, співи, місцеві гостили сусїдів пивом і закускою, співали з ними »Ще не вмерла Україна«, »Соколи« та инші і забули, що мають вставляти в піснях слово »Галичина« замісць »України«. В розмові з гостями старші господарі признали самі, що они не хочуть знати ніяких москалів, а кацапских аґентів будуть гнати з села як яку пошесть. Так отже село відродилось і вернуло назад до народного табору. Тим способом можна би відзискати неодно страчене село, лише треба працї.

— **Лїк проти холєри**. З Петербурга доносять, що ляборант казаньского інститута бактериольоґічного, Бердюков, ствердив, що 2-процентовий розтвір води Кубрака убиває бацилї холєри. Не знати лише, чи той розтвір не шкодить людскому орґанїзмови?

— **Дрібні вісти**. В с. Побук окрадено громадску касу. Пропало 170 К готівки і більша часть довжних скриптів селян. Підозрінє звернено на одного з довжників. — В салї „Нар. Дому“ у Львові буде нинї відчит Давида Тріча з Яффи про кольонїзацию Жидів в Палестинї.

Оповістки.

— **Репертуар укр.-руского народного театру у Львові** під дирекциєю Йос. Стадника. (В салї »Яд Харузім« при ул. Бернштайна. Початок о 7. год. веч.).

Ві второк 24. вересня „Галька“, опера в 4. діях С. Монюшка. Бере участь цїла дружина. В I дії польонез і мазур укладу п. Бржовского. В III дії »танець верховинців«, укладу п. Нїжанковского.

Цїни місць: Крісло I-рядне 3 К, II-рядне К 2·—, III-рядне К 1·50. Партер 80 с. Для селян, учеників і війска 50 с. Крісла бальконові К 2·—, дальші К 1·30. Проґрами при касї 20 сотиків.

В четвер 26. с. м. »Корисна посада« комедия Островского.

Цїни місць: Крісло I-рядне 2 К, II-рядне К 1·50, III-рядне К 1·20. Партер 80 с. Для селян, учеників і війска 50 с. Крісла бальконові К 1·50, дальші 1 К. Програми при касї 20 с. Білєти продають ся в книгарнї Тов. ім. Шевченка (ул. Театральна) а в недїлї і сьвята на »Рускій Бесїдї« Ринок ч. 16, I. поверх. В день представленя від год. 5. вечером отворена каса театру.

— **З львівского університету**. Мінїстер просьвіти затвердив ухвалу збору професорів на розширенє veniam legendi приватного доцента для палєонтольоґії д-ра Лаврентия Тайсейрего на область ґеольоґії і палєонтольоґії.

— **Вписи на львівскім університетї** почали ся на зимовий піврік з вчерашним днем і будуть тривати до дня 8. жовтня. Від 9. до 16. жовтня можна буде вписувати ся лише за дозволом дотичного збору професорів, а в часї від 17. жовтня до 1. грудня лише за дозволом академічного сенату. В обох останних речинцях має ся внести письменне поданє остемпльоване на 1 К і подати причину спізненого впису та долучити на доказ віродостойні сьвідоцтва. З днем 23. с. м. почали правильне урядованє всї університетскі власти. В першім речинци можна вписувати ся від 8—12. і від 4—6. год., в двох дальших речинцях лише в передполудневих годинах.

Галицкий сойм.

Засїданє з 23. вересня.

Засїданє почало ся відчитанєм жаданя віденьского суду видачі пос. Ґломбіньского, обжалованого о обиду чести, якої він допустив ся оповіщеним листом підчас процесу руских академиків. Внесенє передано правничій комісиї.

Кс. Пастор стверджує, що в справі виборчої реформи не зроблено доси нїчо, (пос. Олесницкий кличе: »правда!«) Парлямент має зібрати ся вже 10. жовтня а сойм не сьміє розійтись без ухвали виборчої реформи. (Оплески). Бесїдник остерігає сойм перед проволїканєм справи виборчої реформи, бо се небезпечно грати ся з огнем та питає голову комісиї, чому не скликає засїдань, щоб почати дебати над готовими вже проєктами. Кн. Ю. Чарториский у відповіди на се запевняє, що він не бачить пожежі. Засїданя не скликує ся тому, що між партиями не дійшло ще до компромісу. Як з такого компромісу вийде який субстрат, то він засїданє нечайно скличе. Пос. Пастор кличе на се: Чи не 9-го жовтня? (Сьміх).

Між відчитаними внесенями находять ся: пос. о. Яворского в справі будови з краєвих фондів мосту на Днїстрі в Спасї, в справі урядженя зелїзн. перестанку на передмістю Самбора та в справі поставленя двох містків на Стрию в Ластівках; пос. Ганчаковского в справі забепеченя опалового і будівельного дерева для населеня в округах з просторими лїсами приватних осіб.

Інтерпеляциї зголосили: пос. Олесницкий: 1) що до неладу в урядованю громади Хотинець (пов. Яворів), 2) що до надужить в урядованю громади Лїщин (пов. Бібрка), та що до викладової мови в Передбірю (пов. Яворів), а о. Яворский в справі Івана Демка з Лопушанки Хоминої, якого староство в Ст. Самборі засудило на 20 днів арешту і 40 К за те, що на виразне бажанє секр. А. Солтиса приніс єму роги з убитого цапа.

По приступленю до дневного порядку сойм приділив дотичним комісим внесеня мотивовані послами: Міхаловским в справі перенесеня торговельно-промислової палати з Бродів до Тернополя; пос. Буйновского в справі продажі отрубів військовими маґазинами; пос. Олесницкого в справі урядженя зелїзн. перестанку в Синевідску нижнім і водного перепусту під шляхом зел. між Конюховом а Любинцями; пос. Ганчаковского що до утвореня складу соли в Висоцку вижнім і що до будови мосту на р. Стрий в Ільнику; пос. Шведа в справі 2-лїтної військової служби і пос. Мазикевича в справі запомоги погорільцям Смикови і Тимчинї в Вербицї.

Звіти кр. виділу в справі утвореня самостійних громад Бабин зарічний і Борчиці дол. відіслано до адмінїстрацийної комісиї, а в справі зміни деяких постанов закона для м. Кракова з 1899 р. відіслано до громадскої комісиї.

Простора дискусия розвинула ся над внеском буджетової комісиї що до будови збірників ропи. Вкінци ухвалено уповажнити кр. виділ побудувати коштом до $1^1/_2$ міл. корон збірники ропи і вести над ними надзір та виєднати для них характер публичних складів.

О год. $1^1/_2$ засїданє покінчило ся, а наступаюче відбуде ся в четвер о 10. годинї рано.

Наука, штука, лїтература.

З руского театру. »Надія«, рибацка драма у 4 діях Германа Гаєрманса.

Гарні хвилини незвичайно сильних зворушень пережила в недїлю численно зібрана публика на виставі Гаєрмансової драми. Ідея, провідна гадка твору — се відвічна борба могучого визискуваня зі слабим визисканим, а краще та незавидна доля послїдного, що поводить ся переважно пасивно і лишень денеде у сильнїйших одиницях здобуває ся на голоснїйші слова протесту.

Та не у переведеню тої тенденциї лежить сила »Надії«. Її вага опирає ся на артистичнім зображеню цїлої черги конфлїктів, що виплывають із фатального зложеня відносин в капіталїстичнім устрою. З виїмком кількох яв, всьо в драмі має у психольоґічному переведеню знамя реалїзму і характер житєвої случайности.

В першій дії веде нас автор у вбогу хатину вдови по рибалцї, що згинув колись як жертва свойого ремесла.

Молодий син вдови Баренд є дома, а старий Ґерт вертає з тюрми, де пересидїв шість місяців за те, що підніс руку на свого наставника. Вертає лихий, огірчений та повний ненависти до всього, що має на собі знамя і тїнь насильства. Тому Ґерт, що зріс при пошумі морських филь — що так пристрастно полюбив те море, не міг би без нього жити — він з цїлої душі ненавидить Боса, властителя кораблїв, до котрого вступає в службу. І здає ся, що усьо, що довкола нього дїєть ся, лише скріпляє ту його ненависть і бунтує духа.

Усьо — і той старий моряк-інвалїд, що стеряв здоровлє на корабельному помостї, і жінки, що їм море забрало чоловіків, синів та братів, ті усї, що мають в памяти тілько нещасливих пригод, без яких і не істнує житє моряка!.. І не диво, що коли наближає ся хвиля відїзду на море, коли приходить ся морякам розпращати ся з родиною може й на

віки, у душах тих пригноблених своєю судьбою людий, будить ся голосний протест...

.....За хвилю вдарить вітер об вітрила, »Надія« виплине з прибою на вільне море на ловлю риб, а на помості »Надії« й оба сини вдови. Треба проте звеселитись, бо сей день уродин мами. У хаті старої Кнїертіє громада рибалок, є горівка — а над усім домінує звук »простацької« — марсілези... В таку хвилю являєть ся шипер і начинає сварку з Ґертом, а той в розяреню кидає йому у очи докір, що Бос жиє кривдою моряків. Стрівожена вдова хоче полагодити сварку, причім довідуєть ся, що єї молодший син Баренд втік з корабля і за те жде його вязниця. Коли усї виходять, являєть ся Барент і слїдує незвичайнє трогаюча ява, коли мати заклинає, ганьбить, заманює дарунками сина, і просить, щоби йшов на море, а він кладеть ся їй до ніг і плаче, що не піде на корабель, бо довідав ся, що корабель порохнявий, що „Надія" то „плаваюча домовина".

Тоді входять у хату корабельні поліцияни, беруть Баренда силою і волїчуть на поміст, сама мати їм помагає. І пішов на море наймолодший син вдовиці, а на пращанє кинув старій мамі глухий докір: „Ви мене, матусю, вже більше не побачите..."

III дія. Ніч. В рибацькій хаті темно; на столї блимає лямпа, на печі жарить ся грань. На дворі страшна буря, вихор виє — бє об вікна, тріскає дверми, шумить злива, блискавки передирають небо кервавою луною, грають громи, а подальше гуде збурене, вітром бите море...

В таку ніч сходять ся люди до одної хати, та розказуванєм »усяких пригод« проганяють самоту. І розказують собі сумні події, їх голоси дрожать, підносять ся, тихнуть від образу грози та недолї, що поволи находить вираз у чудовій своєю простотою теориї старенького рибалки. »Риби ми забираємо — фільософує старик — а нас забирає Бог«...

І слушно. »Чогож боятись смерти? Чиж наш страх сильнїйший від того страху, з яким дивлять ся риби, коли їх вбиваємо... А прецінь з холодною кровю пакуємо їх тисячами до бочок". — То знову молоденька дївчина, котрої суджений бореть ся саме на морю, виказує, що в минулу ніч не могла вснути і бачила його блїде лице.

Так собі розказують сусїди, а їх сумні оповіданя мішають ся з долїтаючими відголосами бурі...

IV дія — се мовби для контрасту сухе розвязанє драми. »Надія« пішла на дно. Найдено трупа Баренда. Бос за корабель возьме гроші, бо був асекурований, стара вдова за двох синів дістане мисчину їди... Яка болїсна іронія в зіставленю тих фактів, болїсна — як і та безнадійність ситуациї нещасливих родин, що так гарно зарисовуєть ся у послїднїй яві шипра із старою рибачкою.

Незвичайно бистра обсервация і експресия у відданю на сценї, богацтво дуже оригінальних типів, сила простоти, а при тім усім дуже велике розумінє в оперованю настроями — се всьо первородні прикмети »Надії«, задля яких драма робить потрясаюче враженє. Бо над усім віє там подих совісного реалїзму, а ідейна правда сама з собою вибухає з непогамованою силою.

На руській сценї випала „Надія" під кожнім зглядом дуже щасливо. Дуже совісне вирежісероване, аж до дрібниць, давало ся пізнати на кождій яві. Усї артисти грали дуже добре, (не кажу сього для вменшеня їх заслуг), а приходило їм се о стільки лекше, що усї ролї дуже вдячні та виразні. Ґерта грав п. Петрович і добре вмів віддати той розмах широкої, трохи брутальної вдачі голяндського моряка. П. Стадник в яві з мамою (п. Осиповичевою), коли опирав ся її намові, щоби йти на море, дав докази, що має досить сили на висказ могучої торганини почувань. Знамениті були п. Юрчак і Степович в ролях старенських рибалок. Йо грала п. Махнїцька і вивязалась з завданя гарно.

Пан Ольшаньский був властителем кораблїв. П. Ольшаньский є заслужений, досьвідчений актор, але нехай режісерия зверне увагу п. Ольшанському, що акторське виробленє чи талан аж тоді могуть виступити, коли автор вивчив ся ролї...

Я не годен здержатись від скромної уваги на тему українського перекладу твору. „Надія" є явищем, що має глубше значінє, чим перелетне царство »новости на руській сценї« та як твір глубшого артизму найде тривалу гостину на дошках нашого театру. А прецінь: що в „Надії" є субтельне, тонке, те український переклад місцями затер, а що було сильне, ядерне, те вийшло у нас вульґарне.

Се повинно поучити режісерию, що перекладів, ще й таких цінних творів не робить ся на колїнї, та не повинні їх робити ученики з третьої кляси.

Степан Чарнецький.

Посмертні † оповістки.

— **Ден с Герасимович**, емер. судовий радник і начальник суду в Янові, упокоїв ся дня 21. с. м. в 65. роцї житя в Рогатинї. Покійник за своїх академічних часів пробував своїх сил з поводженєм на рускій сценї за директури Бачиньского. В. є. п.!

— **О. Ієрон Борковский**, парох в Грушевій, мокряньского деканата, упокоїв ся дня 22. с. м. в 77. р. житя, а в 50. р. сьвященьства. В. є. п.!

Телеґрами

з дня 24. вересня 1907.

Петербург. Вибори до думи відбувають ся при дуже малім числї виборців. Позавчера голосувало ледви 5% виборців. Опозиция здобула доси більшість.

Париж. Мароканьскі пленена заключили з Францією мир і уложили точки угоди в Каса Блянка в присутности ґен. Друде, адмірала Філїберта і франц. консуля. Племена обовязують ся розоружити віддїли вороховників на своїх землях, видати тих, що мордували Европейців і заплатити 2 мілїони воєнного відшкодованя та причинити ся до портових робіт в Каса Блянка. На запоруку додержаня тих умов має кожде племя дати двох закладників.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрация і каварня — ріг ул Сикстуской і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 23. с. м.: о. Ів. Королюк з Чемеринець, о. Он. Дрималик з Тростянця, Ник. Борик з Нового села, Сильв. Герасимович з Шершеновець, др. Б. Ґольдфінґер з женою з Журавна, Вал. Янушкевич з Зборова, о. Т. Леонтович з Чех, Ів. Косак з Коросна, Сем. Тетчин з Жидачова, о. Йос. Охримович з Велдїжа, о. Лев Джулиньский з Лапшина, Конст. Бабяк з Пильзна, о. Мих. Антоневич з Щирця.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма,

від 16. до 30. вересня 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятницї **High Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Іван Олїйник

і

Володимир Сабарай

позолотарі

перебувають під сю пору в **Дикові старім** почта в місци.

Трівкий і певний зарібок від 20 до 30 К тижнево

Може мати кождий, хто буде працювати на опатентованій „довгій" машинї

„Славія"

Анї вік анї час не можуть бути на перешкодї.

Віддаленє не має жадного значіня.

Докладне виученє даром.

На бажанє посилаємо учительки до дому.

Скінчені працї приймаємо до дальшої відпродажи.

Перше галицке підприємство домашних робіт поньчошкових на довгих машинах до плетеня

Лїбаль і С-ка

Зареєстроване товариство торговельне

Львів, ул. Кохановского ч. 39—34.

Не купуйте кулистих машин, бо они без вартости!

Жадайте проспектів. (11—?)

Працюйте і щадїть.

Вкладки ощадности на 4% приймає Товариство вза много кредиту

„Днїстер"

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кождого дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички удїляє Товариство »Днїстер« на 6% за інтабуляциєю; на кошти покритя дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 лїт; при 30 ратах піврічних виносить рата амортизацийна (на капітал і віцсотки) 5 кор. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землї могуть в »Днїстрі« получити **позички під догідними услівями.**

Членами можуть бути тілько члени обезпечені в »Днїстрі«.

З зисків удїлив „Днїстер" на **публичні добродїйні цїли** квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки . .	2,561.541·81 К.
Позички удїлені . .	2,512.635·62 К.
Удїли членьскі . .	193·659·52 К.
Цїнні папери	138.534·20 К.
Фонд резервовий і инші	37.338·07 К.
Льокациї	267.364·04 К.

Канцелярия в домі „Днїстра" ул. Руска ч. 20.

Канцеляриї отворені перед полуднем від 8 до 2 год.

Купуйте землю при парцеляциях!

СОКІЛ Тутки і паперці можна набувати в „Сокільскім Базарі" у Львові і у всїх торговлях в краю.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цїнні і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.